

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

saltem moralis excœcationis & indurationis illius, non ut habent rationem culpæ, sed solum pœnæ.

S. II.

Solvuntur objectiones.

40. **C**ONTRA primam assertionem objiciunt Hæretici quædam Scripturæ loca, in quibus nonnulla peccata Deo ut causæ tribui videntur: Psal. 104. *Converit cor eorum, ut odirent populum ejus. Genes. 45. Non vestro consilio, sed Dei voluntate, huc missus sum. Actuum 2. Definito consilio & præscientiâ Dei traditum. Item 2. Regum 16. dicitur Deum præcepisse Semei ut malediceret David maledictione pessimâ. Denique Deus in Scriptura dicitur indurare, in errorem mittere, & obcœcare: Exodi 7. *Indurabo cor Pharaonis. Isaia 63. Quare errare nōs fecisti Domine de viarua? Regum 22. Dedit Deus spiritum mendacii in ore Prophetarum.* Addunt plura Augustini testimoniis, præcipue locum illum libri 5. contra Julianum, ubi dicit quod *Deus operatur in cordibus hominum, inclinando voluntates eorum ad quodcumque voluerit, sive in bonum, sive in malum.**
41. Respondeo primò his testimoniis solum denotari, Deum causare peccata, quantum ad materiale, seu quantum ad entitatem & actualitatem, quam de materiali important: quod non sufficit ut Deus dicatur absolute causa peccati, sed solum cum hac additione & reduplicatione, *quatenus est actus & ens*, ut docet D. Thomas in 2. dist. 37. qu. 2. art. 2.
42. Respondeo secundò cum eodem S. Doctore hic art. 1. ad 1. morem Scripturæ hunc esse, ut dicat Deum facere & imperare, quod duntaxat permittit & sinit, ut patet ex illo Job. 4. *Dominus dedit, Dominus abstulit*, id est permittit auferri. Et Marci 10. dicitur: *Moses mandavit vobis libellum repudii; cum tamen Matth. 5. scribatur: Moses permisit vobis libellum repudii.*
43. Respondeo tertio, Deum interdum dici velle & decernere peccata, non quia velit eorum malitiam & deformitatem, sed quia ea in bonum finem refert & ordinat: nam ut ait Basilus homil. quòd *Deus non sit auctor peccatorum*, quem admodum medicus utitur veneno viperæ, quod ipse non fecit, ita Deus utitur malitiâ hominis, cujus tamen ipse non est auctor: sic usus est peccato fratrum Joseph, in bonum ipsius, & in bonum fratrum; malâ voluntate Judæorum, ad bonum redemptionis hominum; & quod mirabilius est, peccato Adami, ad Incarnationis mysterium peragendum. Unde Augustinus: *Ne puretis gratis esse malos in hoc mundo, & nihil boni agere de illis Deum: omnis malus aut idèo vivit, ut corrigatur, aut idèo vivit, ut per illum bonus exerceatur.*
44. Objicit deinde Suarez hic disp. 6. sect. unicâ num. 20. contra id quod diximus in primo corollario, nempe peccatum sub ratione entis & actus esse à Deo ut movente, & non solum ut simultaneè concurrente. Si Deus moveat & applicet voluntatem ad actum, qui est peccatum, revera est auctor peccati; quia licet directè solum applicet ad materiale, tamen ex vi illius motionis, ut hic & nunc fit à Deo, necesse est voluntatem exercendo illum actum peccare.
45. Deinde hæc sententia videtur dare Lutheranis & Calvinistis quidquid volunt: nam ipsi non

dicunt Deum efficaciter movere hominem ad formale peccati, sed duntaxat ad materiale, ad quod infallibiliter sequitur formale.

Præterea, si per impossibile Deus posset esse efficaci & convenienti, id facere posset, quàm physicè movendo & applicando voluntatem ad actum, à quo malitia inseparabilis est.

Tandem, si Deus moraliter & ex parte objecti moveret voluntatem ad actum peccati, verissimè diceretur auctor peccati; ut patet in Dæmone, & in homine, qui non alio modo sunt causæ peccati alterius: Ergo multò magis erit causa, si physicè & ex parte potentie voluntatem ad illum actum applicet; motio enim physica, major & potentior est quàm moralis.

Sed hæc parùm urgent, & facile dilui possunt. Ad primum enim negatur sequela. Ad cujus probationem dicendum est, quòd sicut quando anima mediante potentia gressivâ movet tibiam claudam, eamque applicat ad motum progressivum, necesse quidem est tibiam claudicare, sed hic defectus in curvitate tibiæ, non verò in animam moventem refertur; & quando scriba movet & applicat manum pueri ad formandos & delineandos characteres, licet in scriptura reperiat aliqua deformitas, hæc tamen non attribuitur magistro moventi & applicanti, sed discipulo deficienti, & ab ejus directione & applicatione se subtrahenti; nec talis defectus provenit ex vi motionis & applicationis magistri, sed ex concursu & cooperatione discipuli: ita pariter licet Deus moveat voluntatem ad actum qui est peccatum, eamque applicet ad materiale illius, id est ad producendam entitatem, actualitatem, vitalitatem, aliasque spectantes, & in Deum ut ultimum finem reducibiles; ex vi tamen hujus motionis & applicationis, non provenit in actu peccaminoso malitia & deformitas, sed solum entitas, actualitas, & vitalitas; talisque defectus in solam voluntatem deficientem, & à rectitudine divinæ motionis se subtrahentem, debet refundi: quia, ut supra dicebamus, divina motio præcursiva est, & ita producit in actu voluntatis creatæ rationes in Deum ut ultimum finem reducibiles, quòd præcindat ab aliis quæ important deformitatem & defectum, & dicunt aversionem à Deo ut ultimo fine; objectum enim divinæ omnipotentie est id duntaxat quod in Deum ut ultimum finem est ordinabile, cum ratio principii & ultimi finis sibi mutuò correfpondeant, & inter se convertantur.

Ad secundum nego Antecedens: Lutheranis enim & Calvinistæ in primis docent Deum non solum physicè, sed etiam moraliter movere voluntatem ad actus malos & peccaminosos, ut videre est in Calvino 1. instit. cap. 18. & lib. 2. cap. 4. Zuinglio serm. de pœnit. & Theodoro Beza aphorismo 38. affirmantibus Deum non tantum permittere peccata, sed etiam ea præcipere & mandare, ac utendo ministerio Dæmonum, instigare homines ad peccandum: præceptum autem, & instigatio, seu suasio, ad motionem moralem pertinent. Deinde Lutheranis & Calvinistæ talem admittunt motionem, quæ non relinquit in voluntate indifferentiam activam, seu potentiam ad oppositum, sed solum spontaneitatem, seu immunitatem à coactione: ex quo evidenter sequitur, quòd si in activus voluntatis, ita motæ & applicatæ à Deo,

T
de
lun
De
dis
ari

In Psal
54.

E

49.

reperitur peccatum, illud in Deum moventem, non verò in voluntatem motam refundendum sit; quia voluntas creata non potest in suos actus bonitatem vel malitiam moralem inducere, nisi liberè, & cum indifferentia actiua, seu potentia ad oppositum operetur: *Ibi enim* (inquit S. Doctor in 2. dist. 24. qu. 3. art. 2.) *incipit genus moris, ubi primò dominium voluntatis invenitur.* Hæc autem quàm aliena sint à principiis & doctrina Thomistarum, quis non videat? Thomista enim docent Deum non movere moraliter, sed physicè tantùm ad materiale peccati, & affirmant talem motionem relinquere in voluntate indifferentiam actiua, seu potentiam ad oppositum: unde toto cælo à Lutheranis & Calvinistis differunt, ut in Apologia Thomistarum, Tractatu de scientia Dei inserta, fusè ostendimus.

Art. 7.

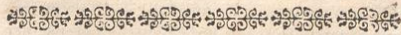
50. Ad tertium nego etiam Antecedens: cum enim motio physica, ut sæpè diximus, sit præcisiva, & ad ea solùm quæ ad ordinem physicum pertinent se extendat, non potest causare peccatum, quod est quidam defectus ad genus moris spectans, nisi sit conjuncta cum motione morali. Quare si per impossibile Deus posset esse causa peccati, non posset alio modo per alios illud causare, quàm moraliter & physicè simul movendo voluntatem creatam ad actum peccati.

51. Ad ultimum, concessò Antecedente, nego consequentiam. Ad cujus probationem dicendum est, quod licet motio physica sit major morali intensivè, id est potentior & efficacior, est tamen minor extensivè, quia, ut diximus, sinit intra ordinem physicum, nec se extendit ad ordinem moralem, sicut motio moralis. Unde hæc argumenta contra Suarem, & alios scientiæ mediæ assertores, facilè retorqueri possunt: cum enim illi doceant, Deum sæpè ponere homines in illis circumstantiis & occasionibus, in quibus per scientiam mediam prævidit eos infallibiliter peccaturos, manifestum est, juxta illorum principia, Deum moraliter movere & prædeterminare homines ad peccandum, ut Lutherani & Calvinistæ asserunt, subindeque esse causam peccati, quod ut ostendimus, in solam motionem moralem potest reduci. Nam sicut occasiones peccandi moraliter movent & incitant ad peccandum; juxta illud commune Gallorum, *l'occasion fait le larron*: ita & qui ponit hominem in illis, moraliter ad peccatum movere censetur, ut alibi fusè exposuimus.

Tract.
de voluntate
Dei
dist. 3
art. 4.

De causa peccati ex parte Dæmonis, de qua agit S. Thomas qu. 80. nulla est celebris difficultas: certum est enim, Diabolum indirectè solùm & per accidens esse causam peccati: primò per modum proponentis objectum malum; secundò per modum suadentis & allicientis, quando una cum objecti propositione excitat & movet appetitum sensitivum per passiones, aut phantasmata, quibus objectum reddit valde conveniens & optabile, & consequenter rationibus quibusdam apparentibus, depromptis ex phantasia, intellectum decipit: intellectus verò sic deceptus, voluntatem ad peccandum trahit, ut explicat S. Doctor art. 1. & 2. illius quæstionis. Nunquam tamen potest Dæmon necessitatem peccandi voluntati inferre, quia eam non movet nisi per modum proponentis objectum (non enim potest fundum animæ seu voluntatis immediate pervadere & penetrare, cum hoc sit solius Dei qui eam creavit) nullum autem bonum

A creatum & delectabile, quamvis cum rationibus validissimis voluntati proponatur, potest ei necessitatem inferre, cum non possit eam perfectè implere, seu plenè satiari, juxta illud D. Bernardi: *Animam capacem Dei, quidquid eo minus fuerit, non implebit; & istud: Anima rationalis ad imaginem Dei creata, cæteris rebus occupari potest, satiari non potest.*

DISPUTATIO VII.

De peccato originali.

Ad quæstionem 81. & duas sequentes.

INTER causas peccatorum extrinsecas, ultima est homo, qui dupliciter potest ad alienum peccatum concurrere, nempe per modum proponentis & suadentis (qui modus est ei communis cum Dæmone, & idè de eo D. Thomas specialem noluit instituire quæstionem) & ut principium generationis, culpam simul cum naturâ traducens, qui modus est proprius solius hominis, non cujuscumque, sed primi parentis, qui cum esset à Deo constitutus caput naturæ humanæ, totam illam in se peccando vitiauit, & sic vitiatam, per feminalem propagationem in posteros transfudit: & de ista causa fusè disserit S. Doctor à quæst. 81. usque ad 84. existentiam, essentiam & subjectum peccati originalis exponens. Ejus vestigiis inhærentes, hæc tria in hac disputatione elucidare conabimur. Ad demum etiam aliquid de pœna debita originali peccato. Porro hæc disputatio maximi ponderis est & momenti, cum ex cognitione peccati originalis dependeat præcipuorum fidei articulorum notitia. Unde egregiè Augustinus lib. de peccato origin. contra Pelagium & Cælestium cap. 24. *In causa duorum hominum, quorum per unum venundati sumus sub peccato, per alterum redimimur à peccato: per unum precipitati sumus in mortem, per alterum liberamur ad vitam, propriè fides Christiana consistit.* Et lib. 5. contra Julian. cap. 2. asserit quod ad eò est necessaria peccati originalis notitia, ut qui illud negant, ipsa fidei fundamenta nitantur subvertere.

ARTICVLVS PRIMVS.

An sit peccatum originale?

ECVM quæstio an est, juxta Aristotelem præmitti debeat quæstioni quid est, peccati originalis existentia adversus Pelagianos demonstranda est, priusquam ejus naturam & quidditatem explicemus.

§. I.

Error Pelagij proseribitur.

TRADUCTIONEM peccati Adæ in ejus posteros negarunt olim Pelagius, & ejus discipuli Cælestius & Julianus, ut refert D. Augustinus variis in locis. Qui error quinque potissimum propositionibus constabat. Prima